

МІСЦЕ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У СФЕРИ ФІНАНСІВ

Дніпровський державний технічний університет

Анотація: досліджено сутність, роль та місце цифровізації в сфері фінансів; визначено вплив цифровізації на різні сфери національної економіки, а також позитивні та негативні наслідки її впровадження

Ключові слова: цифровізація, діджиталізація, цифрова економіка, цифрові рішення

Abstract: the essence, role and place of digitalization in the financial sector are investigated; the impact of digitalization on various sectors of the national economy, as well as the positive and negative consequences of its implementation, are determined

Keywords: digitalization, digitalization, digital economy, digital solutions

В умовах глобальної економічної нестабільності та стрімкого розвитку інформаційних технологій цифровізація стала ключовим чинником трансформації фінансової сфери. Впровадження цифрових рішень змінює класичні підходи до надання фінансових послуг, управління грошовими потоками, оцінки ризиків та взаємодії з клієнтами. Розвиток фінтех-компаній, дистанційного банкінгу, електронних платіжних систем і технологій штучного інтелекту формує нову архітектуру фінансового ринку, підвищуючи його прозорість, швидкість та доступність [1,2].

Особливої актуальності питання цифровізації набуває для України [3], де фінансова система функціонує в умовах воєнних та економічних викликів. Цифрові інструменти сприяють підвищенню стійкості фінансових установ, оптимізації витрат та розширенню доступу населення й бізнесу до фінансових ресурсів. У зв'язку з цим дослідження місця цифровізації у сфері фінансів є своєчасним і необхідним для формування ефективної стратегії розвитку фінансового сектору в сучасних умовах.

На нашу думку, сутність цифровізації полягає у глибокій трансформації економічних, управлінських і соціальних процесів на основі використання цифрових технологій, даних та електронних комунікацій. На відміну від простої автоматизації або інформатизації, цифровізація змінює саму логіку створення цінності, бізнес-моделі, способи взаємодії між державою, бізнесом і громадянами. Її метою є підвищення ефективності, прозорості, швидкості процесів, зниження витрат та розширення доступу до послуг.

Характерною особливістю цифрової економіки — це її зв'язок з економікою на вимогу, яка передбачає отримання доступу до товарів і послуг у момент, коли це потрібно. Отримання замовлень відбувається онлайн, а їх виконання — офлайн. Наразі, цифровізація є притаманною для більшості сфер української економіки. По-перше, банківської сфери. Для цього напрямку є характерним цифрова трансформація різноманітних банківських операцій, тобто їх автоматизація, внаслідок чого не потребується залучення персоналу. До того ж, досить популярною визнається технологія блокчейн, що зменшує шахрайські ризики та використовується у процесі проведення банківських платежів, управління банківськими продуктами тощо.

По-друге, діджиталізація фінансових ринків сприяє повноцінній адаптації споживачів до цифровізації сучасного суспільства. Саме діджиталізація нових економічних можливостей забезпечує перенесенню капіталу до соціальних мереж та сайтів. До того ж, на сьогоднішній день існує нагальна потреба у залученні висококваліфікованих ІТ-спеціалістів, що забезпечить оптимізацію бізнес-процесів, зокрема, фінансових та бухгалтерських розрахунків, що не лише забезпечує підвищення ефективності ведення господарських операцій, але й одержання додаткового прибутку.

По-третє, цифровізація окремих ринків. За прогнозами експертів, зростання рівня впровадження цифрових технологій до процесів ведення підприємницької діяльності сприятиме підвищенню обсягу використання послуг професіоналів майже на 20 %. До того ж, такі процеси активізують підвищення попиту на напрями підготовки спеціалістів ІТ-сфери, що реально здатні адаптуватися до нових вимог та технологій [2].

По-четверте, діджиталізація виробництва, яка сприятиме швидкому та гнучкому реагуванню

на зміну ринку та вимог споживачів. З метою оптимізації виробництва на підприємствах можуть впроваджуватися мережеві автоматизовані машини й сучасні інформаційно-комунікаційні технології, проводиться моніторинг виробничої системи, а також інші інноваційні концепції.

По-п'яте, цифровізація сфери підвищення продуктивності та популяризація «цифрових підприємств». Використання оцифрованих даних забезпечує зниження витрат, зростання прибутків та активізацію темпів економічного розвитку й економічної сфери у цілому. Після запровадження у свою діяльність цифрових технологій, суб'єкт господарювання отримує можливість для просування власного продукту з одночасним витрачанням меншого обсягу зусиль, подолання існуючих бар'єрів та входження до нових сегментів ринку.

По-шосте, цифровізація бізнесу. Якщо у минулому для відкриття власного бізнесу існувала потреба у наявності певного приміщення, обладнання чи персоналу, то наразі, є достатнім безперервний доступ до мережі Інтернет та, за потреби, залучення віддалених працівників чи отримання послуг від фахівців на умовах аутсорсингу. Окремо слід звернути увагу на той факт, що найбільш характерною діджиталізація є для тих сфер економіки, в яких має місце взаємодія зі споживачем. В якості достатньо яскравого прикладу запровадження діджитал-технологій можливо привести банківський сектор, наприклад, використання інтернет-банкінгу Приватбанком, Райффайзен банком, а особливо Монобанком, який взагалі є необанком та не має власних відділень обслуговування клієнтів.

Цифровізація більшості економічних процесів, а особливо у сфері обслуговування клієнтів та задоволення потреб споживачів сприятиме досягненню наступних позитивних результатів:

- забезпечення гнучкості IT-інфраструктури, внаслідок чого значно знижується ризиковість;
- оновлення підходів до створення проєктів та практичного використання сховищ даних;
- розширення аналітичних можливостей для обробки великих обсягів інформації: суб'єкт економіки матиме реальну можливість для автоматизованої обробки і аналізу поведінкових характеристик споживачів виключно шляхом використання Інтернет-ресурсів, що виступатиме в якості основи для ухвалення подальших рішень та створення нової продукції;

- забезпечення безпеки особистої інформації та захист інтересів клієнтів. Фактично, це забезпечується шляхом верифікації профілів користувачів на різноманітних онлайн-платформах. Достатньо яскравим прикладом визнається BankID, яка була розроблена з метою підтвердження особи клієнта, як правило у сфері надання банківських й фінансових послуг та недопущення шахрайських дій. Діджиталізація економічної галузі може відігравати роль ефективного інструмента детінізації бізнесу. Зокрема, це віднайшло свій прояв у забезпеченні взаємодії між бізнесом та державним сектором, у процесі якої має місце використання цифрових платіжних інструментів з метою підвищення ефективності та прозорості державних і приватних операцій [1,4].

До основного інструментарію детінізації економіки із використанням діджитал-технологій віднесемо наступні: технології блокчейн; можливість реєстрації бізнесу в режимі онлайн; електронні процедури декларування доходів, розрахунку податків та інших обов'язкових платежів; використання обов'язкового режиму електронного податкового адміністрування; оплата праці шляхом використання електронних технологій тощо.

Цифровізація може розглядатися в якості ефективного механізму підвищення конкурентоздатності окремих суб'єктів економіки. Так, останніми може створюватися окрема стратегія, у якій детально описується процедура запровадження і використання інноваційних технологій, науково-технічних новинок, використання інтелектуального капіталу, а також інших цифрових інновацій. Все це сприятиме прискоренню і полегшенню обробки, аналізу та подальшого використання великого обсягу інформації, ефективній взаємодії між окремими підрозділами в межах єдиної компанії, з контрагентами та потенційними і реальними споживачами [4].

Цифровізація в рамках окремих суб'єктів економіки може сприяти підвищенню рентабельності товарів (робіт, послуг) з одночасним зростанням якості обслуговування; підвищенню рівня взаємодії зі споживачами та потенційними клієнтами; підвищенню показників позитивного іміджу компанії, яка сприятиме пришвидшенню зворотного зв'язку з клієнтами; зниженню вартості товарів за рахунок автоматизованого здійснення процесів та їх оцифрування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Болдова А.А., Болдов А.О. Діджиталізація банківських сервісів як передумова подальшого

розвитку фінансового простору України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1605/1542>

2. Гулей А.І., Гулей С.А. Цифрова трансформація вітчизняного банківського середовища в умовах розвитку фінтех-екосистеми. *Український журнал прикладної економіки*. Том 4. № 1. 2021. С. 6-15

3. НБУ та Мінцифри спільно працюють над цифровізацією банківської системи України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-ta-mintsifri-spilno-pratsyuyut-nad-tsifrovizatsiyeyu-bankivskoyi-sistemi-ukrayini>

4. Холявко Н., Тарасенко А., Колоток М. Тенденції діджиталізації світового ринку фінансових послуг. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 1(24). С. 124-142.

Ганзюк Світлана Михайлівна, кандидат економічних наук, професор, доцент кафедри фінансів та обліку, Дніпровський державний технічний університет, Кам'янське, e-mail: svetlanaganzyuk@gmail.com

Hanziuk Svitlana M., Ph.D., Associate Professor, Associate Professor at Department of Finance and Accountin, Dnipro State Technical University, Kamianske, e-mail: svetlanaganzyuk@gmail.com

Судак Євгенія Сергіївна, здобувачка вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», Дніпровський державний технічний університет, Кам'янське, e-mail: sudakevg@gmail.com

Sudak Yevheniya S., higher education student in the specialty «Finance, Banking, Insurance and Stock Market», Dnipro State Technical University, Kamianske, e-mail: sudakevg@gmail.com